

Usnesení Nejvyššího soudu ze dne 27.05.1999, sp. zn. 20 Cdo 987/99, ECLI:CZ:NS:1999:20.CDO.987.1999.1

Číslo: 29/2001

Právní věta:

Požadavek, aby v odvolání bylo uvedeno, v čem je spatřována nesprávnost napadeného rozhodnutí nebo postupu soudu (§ 205 odst. 1 o.s.ř.), není naplněn pouhým konstatováním, že právní hodnocení věci v rozhodnutí je nesprávné. Neuvedení údajů o tom, v čem je spatřována nesprávnost rozhodnutí nebo postupu soudu, však nebrání dalšímu pokračování odvolacího řízení.

Maří-li odvolatel řádný průběh odvolacího řízení tím, že argumenty, jimiž zpochybňuje správnost napadeného rozhodnutí, uplatní až u odvolacího jednání, lze takový postup - vzniknou-li v jeho důsledku ostatním účastníkům zvýšené náklady např. tím, že odvolací jednání bude odročeno proto, aby druhá strana sporu měla možnost na odvolací námitky v přiměřeném časovém rámci reagovat - postihnout rozhodnutím ve smyslu § 147 odst. 1 o.s.ř., nikoliv zastavením odvolacího řízení.*)

Soud: Nejvyšší soud

Datum rozhodnutí: 27.05.1999

Spisová značka: 20 Cdo 987/99

Číslo rozhodnutí: 29

Číslo sešitu: 4

Typ rozhodnutí: Usnesení

Hesla: Odvolání

Předpisy:

Druh: Rozhodnutí ve věcech občanskoprávních, obchodních a správních

Sbírkový text rozhodnutí:

K r a j s k ý s o u d v Ústí nad Labem usnesením ze dne 17. 12. 1998 zastavil - odkazuje na § 43 odst. 2 o.s.ř. - řízení o odvolání žalovaného proti rozsudku ze dne 22. 4. 1998, kterým O k r e s n í s o u d v Děčíně uložil žalovanému zaplatit žalobci částku 252 535,50 Kč se šestnáctiprocentním úrokem z prodlení od 4. 5. 1995 do zaplacení a nahradit náklady řízení ve výši 33 904 Kč a zavázal jej též zaplatit České republice na nákladech řízení - svědečném - částku 116 Kč. Odvolací soud dospěl k závěru, že nemá podklad pro přezkoumání napadeného rozsudku, neboť odvolání zůstalo přes výzvu soudu a poučení odvolatele o následcích neodstranění vad odvolání neúplné a neobsahuje náležitosti uvedené v § 205 o.s.ř.

Proti usnesení odvolacího soudu podal žalovaný (zastoupen advokátem) včasné dovolání, jehož

přípustnost opírá o ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) a § 238a odst. 1 písm. f) o.s.ř. a v němž namítá, že jsou dány dovolací důvody podle § 241 odst. 3 písm. a) až d) o.s.ř., tedy že v řízení došlo k vadám uvedeným v § 237 (písmeno a/), řízení je postiženo jinou vadou, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci (písmeno b/), rozhodnutí vychází ze skutkového zjištění, které nemá v podstatné části oporu v provedeném dokazování (písmeno c/), a že rozhodnutí spočívá na nesprávném právním posouzení věci (písmeno d/). Naplnění dovolacího důvodu dle § 241 odst. 3 písm. a) o.s.ř. spatřuje v tom, že mu byla v průběhu řízení nesprávným postupem odvolacího soudu odňata možnost před soudem jednat. Nesprávný postup dovolatel přisuzuje "urgenci", jíž po něm odvolací soud požadoval doplnění náležitostí odvolání uvedených v § 205 o.s.ř. pod pohružkou zastavení odvolacího řízení, a následnému zastavení odvolacího řízení (přesto, že odvolání všechny obligatorní náležitosti odvolání od počátku obsahovalo). Jinou vadou řízení ve smyslu § 241 odst. 3 písm. b) o.s.ř. je podle dovolatele okolnost, že soud v odvolacím řízení "nerespektoval některé základní zásady občanského soudního řízení", když "jeho argumentace mohla napomoci správnému rozhodování odvolacího soudu, pokud by byla vedena ústně a veřejně vůlí dovolatelovou a nikoli vůlí odvolacího soudu", neboť "má právo podrobně prezentovat svůj pohled na věc ústně podle své úvahy". Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) o.s.ř. je podle dovolatele dán proto, že v odvolání neuvedl, že nesouhlasí "s právním posouzením věci" a že odvolání doplní ve lhůtě deseti dnů, nýbrž, že "v nesprávném právním hodnocení věci spatřuje nesprávnost rozsudku okresního soudu" a že odvolání v podrobnostech (tedy dále) odůvodní (což naznačuje pouze jistou absenci fakultativních náležitostí odvolání). Právní posouzení věci je pak nesprávné (§ 241 odst. 3 písm. d/ o.s.ř.), jelikož odvolání všechny náležitosti, předepsané v § 205 odst. 1 o.s.ř., mělo a nic nebránilo věcnému vyřízení odvolání (neodstranění nedostatku odvolání samo o sobě nestačí). Proto dovolatel žádá, aby napadené usnesení bylo zrušeno.

N e j v y š š í s o u d napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení.

Z odůvodnění:

Dovolání je přípustné podle § 238a odst. 1 písm. f) o.s.ř.

K vadám uvedeným v § 237 o.s.ř. a pokud je dovolání přípustné, i k vadám řízení, které mohly mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, dovolací soud přihlíží, i když nebyly v dovolání uplatněny (§ 242 odst. 3 o.s.ř.); jelikož jiné vady z obsahu spisu nevyplývají, Nejvyšší soud zkoumal, zda řízení je postiženo vadami tvrzenými dovolatelem.

Ustanovení § 237 odst. 1 písm. f) o.s.ř., spojuje zmatečnost řízení se skutečností, že účastníku řízení byla v průběhu řízení nesprávným postupem soudu odňata možnost jednat před soudem. Odnětím možnosti jednat před soudem je přitom takový postup soudu, jímž znemožnil účastníku řízení realizaci těch procesních práv, která mu zákon přiznává. O vadu ve smyslu tohoto ustanovení jde jen tehdy, jestliže šlo o postup nesprávný (uvažováno z hlediska zachování postupu soudu určeného zákonem nebo dalšími obecně závaznými právními předpisy) a jestliže se postup soudu projevil v průběhu řízení a nikoliv také při rozhodování (srov. též rozhodnutí Nejvyššího soudu uveřejněná pod čísly 27/1998 a 49/1998 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek). "Postupem soudu v průběhu řízení" v uvedeném smyslu tedy není hodnotící úsudek odvolacího soudu, že odvolání není projednatelné (v dovolatelově podání "následné zastavení odvolacího řízení"); srov. též usnesení Nejvyššího soudu ze dne 26. 11. 1997, sp. zn. 2 Cdon 887/97, uveřejněné v časopise Soudní judikatura č. 5, ročník 1998, pod číslem 42.

Z obsahu spisu je patrné, že žalovaný podal (prostřednictvím svého zástupce) proti rozsudku soudu prvního stupně dne 22. 6. 1998 faxované odvolání (č. l. 52), které doplnil následujícího dne předložením jeho písemného originálu (č. l. 53). Odvolání bylo adresováno okresnímu soudu, byli v něm označeni účastníci řízení, věc které se týká (č. j. /správně sp. zn./ 9 C 1728/96, o zaplacení

částky 252 535,30 Kč s příslušenstvím) a bylo podepsáno (zástupcem žalovaného) a datováno. V odvolání bylo dále uvedeno, že se podává proti rozsudku okresního soudu ze dne 12. (správně 22.) 4. 1998, č. j. 9 C 1728/96-49-50, a směřuje do všech výroků rozsudku, přičemž žalovaný navrhuje, aby odvolací soud tento rozsudek změnil tak, že se žaloba zamítá a žalobce je povinen nahradit mu náklady řízení. Co do vlastních důvodů odvolání obsahuje toto podání toliko sdělení, že “žalovaný spatřuje nesprávnost napadeného rozsudku zejména v nesprávném právním hodnocení věci” a odvolání bude v podrobnostech odůvodněno ve lhůtě deseti dnů.

Odvolací soud pak dopisem ze dne 2. 11. 1998 (srov. č. l. 55) doručeným zástupci žalovaného 4. 11. 1998 (srov. doručenkou u č. l. 55) “prodloužil” žalovanému lhůtu k doplnění odvolání o dalších deset dnů, upozorňuje, že odvolání musí obsahovat náležitosti uvedené v § 205 o.s.ř. a že odvolatel v něm bez bližší konkretizace pouze uvedl, že nesouhlasí s “právním hodnocením věci” a že odvolání doplní do deseti dnů. Výzva obsahovala i poučení, že nebude-li v určené lhůtě odvolání doplněno, může odvolací soud odvolací řízení zastavit.

Podle ustanovení § 205 odst. 1 o.s.ř. v odvolání má být vedle obecných náležitostí (§ 42 odst. 4 o.s.ř.) uvedeno, proti kterému rozhodnutí směřuje, v čem je spatřována nesprávnost tohoto rozhodnutí nebo postupu soudu a čeho se odvolatel domáhá.

Výzva odvolacího soudu (v podání dovolatele “urgence”) směřovala k doplnění odvolání o uvedení toho, v čem konkrétně žalovaný spatřuje nesprávnost právního posouzení věci soudem prvního stupně, nikoli dalších náležitostí, které odvolání – jak plyne z údajů uvedených výše – má.

Požadavek, aby v odvolání bylo uvedeno, v čem je spatřována nesprávnost napadeného rozhodnutí nebo postupu soudu, není naplněn pouhým konstatováním, že právní hodnocení věci (v rozhodnutí) je nesprávné. Nesprávnost právního posouzení věci může obecně spočívat jak v tom, že soud prvního stupně posoudil věc podle právní normy, jež na zjištěný skutkový stav nedopadá, tak v tom, že právní normu, sice správně určenou, nesprávně vyložil, případně ji na daný skutkový stav nesprávně aplikoval. V podobě obsažené v odvolání je argument nesprávnosti právního posouzení věci neurčitý (nekonkrétní); neodpovídá totiž nikterak na otázku, “v čem” je napadené rozhodnutí – co do právního posouzení věci – nesprávné. Potud je podané odvolání vsutku neúplné (nedostatečné). V tom, že žalovaného vyzval k odstranění označeného nedostatku, tedy “nesprávný postup” odvolacího soudu spatřovat nelze. Ostatně, touto výzvou odvolací soud žalovanému možnost před soudem jednat neodnímal, naopak, jejím prostřednictvím činil kroky nezbytné k tomu, aby jeho odvolání mohlo být řádně projednáno. Odtud se podává, že řízení vadou uvedenou v § 237 odst. 1 písm. f) o.s.ř. netrpí a dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. a) o.s.ř. dán není.

Okolnost, že odvolací soud neumožnil žalovanému přednést (další) odvolací argumenty ústně, je logickým vyústěním závěru, že odvolání nelze pro vady projednat; tento závěr přitom je – coby součást napadeného rozhodnutí – zpochybnitelný prostřednictvím dovolacího důvodu dle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. (srov. níže). O tzv. “jinou vadu”, která mohla mít za následek nesprávné rozhodnutí ve věci, proto nejde a ani existence dovolacího důvodu podle § 241 odst. 3 písm. b) o.s.ř. prokázána nebyla.

Dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. c) o.s.ř. se pojí s dokazováním skutečností mezi účastníky sporných (se zjišťováním skutkového stavu). Reprodukce obsahu odvolání (jakkoli nepřesná) zjišťováním skutkového stavu věci není. Lze tudíž uzavřít, že ani prostřednictvím tohoto dovolacího důvodu se dovolateli správnost napadeného usnesení zpochybnit nepodařilo.

Dovolání je přesto důvodné.

Nejvyšší soud již v usnesení ze dne 20. 10. 1998, sp. zn. [21 Cdo 60/98](#), uveřejněném pod číslem

36/1999 Sbírky soudních rozhodnutí a stanovisek odůvodnil závěr, že je-li z odvolání zřejmé, které rozhodnutí a v jakém rozsahu odvolatel napadá, nebrání neuvedení údajů o tom, v čem je spatřována nesprávnost rozhodnutí nebo postupu soudu prvního stupně a čeho se odvolatel domáhá, dalšímu pokračování odvolacího řízení. Je tomu tak proto, že odvolací soud podle ustanovení § 212 odst. 1 o.s.ř. projednává věc v mezích, ve kterých se odvolatel domáhá přezkoumání rozhodnutí, aniž je vázán důvody odvolání a odvolacími návrhy účastníků (srov. 212 odst. 3 a 4 o.s.ř.). Od závěrů formulovaných v citovaném rozhodnutí (na něž v podrobnostech odkazuje) nemá Nejvyšší soud důvod odchýlit se ani v této věci. Maří-li odvolatel řádný průběh odvolacího řízení tím, že odvolání řádně nedoplní a odvolací argumenty přednese (ústně) až u odvolacího jednání, lze takový postup - vzniknou-li v jeho důsledku ostatním účastníkům zvýšené náklady např. tím, že odvolací jednání bude odročeno proto, aby druhá strana sporu měla možnost na odvolací námitky v přiměřeném časovém rámci reagovat - postihnout rozhodnutím ve smyslu § 147 odst. 1 o.s.ř., nikoli zastavením odvolacího řízení. Jestliže tedy odvolací soud nepovažoval odvolání za projednatelné pro absenci odvolacích důvodů (proto, že odvolatel nekonkretizoval námitku nesprávnosti právního posouzení), je právní posouzení věci, na kterém jeho usnesení spočívá, nesprávné a dovolací důvod podle § 241 odst. 3 písm. d) o.s.ř. byl uplatněn právem.

Nejvyšší soud proto, aniž ve věci nařizoval jednání (§ 243a odst. 1, věta první, o.s.ř.), napadené usnesení zrušil a věc vrátil odvolacímu soudu k dalšímu řízení (§ 243b odst. 1, 2 a 5 o.s.ř.).

**) Rozhodnutí vychází z občanského soudního řádu ve znění účinném do 31.12. 2000.*